

Vinařský věstník

4

2023

Obsah:

Z domova	2
Ze zahraničí	7

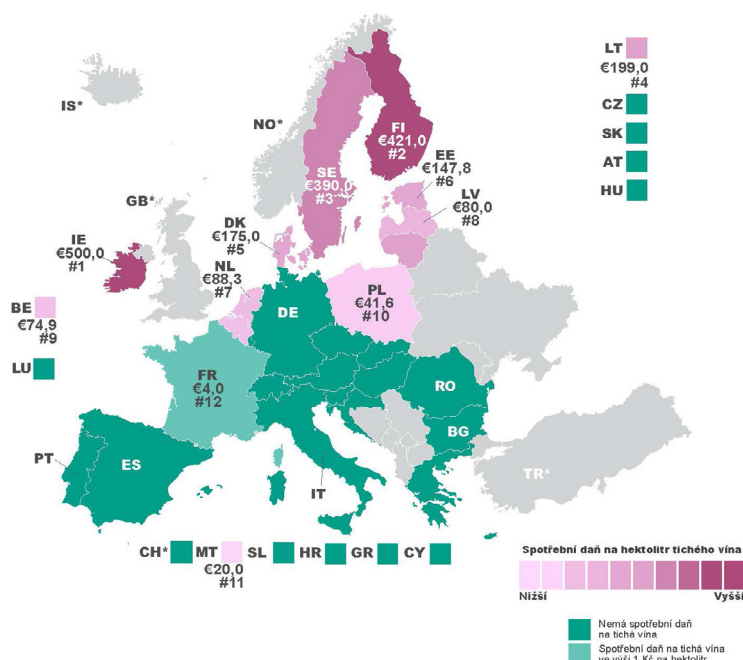
jihomoravský kraj

Ve spolupráci s Jihomoravským krajem zpracoval SVČR
Produkováno s podporou Vinařského fondu ČR.

Daň z tichého vína v Evropě

Spotřební daň na hektolitr tichého vína ve vybraných státech Evropy, červenec 2021

Pozn.: Island, Norsko, Spojené království, Švýcarsko a Turecko nejsou součástí Evropské unie (EU).
Některé země mají různé spotřební daně na vína s velmi nízkým a/nebo velmi vysokým obsahem alkoholu.
Zdroj: Evropská komise, „Taxes in Europe Database“.

Z domova

Zase neuvážená spotřební daň z vína?

Vrabci na střeše pražské „Strakovky“ si cvrlikají, že bude zavedena spotřební daň na víno. Řeklo by se pták jako pták, vrabec nebo straka. Jenže vrabec si sice někdy „zobne“ bobuli z hroznu, ale není vinařem považován za závažného škůdce. Na rozdíl od toho myslivec straku považuje za škodnou. Domnívám se, že osazenstvo Úřadu vlády nestojí o to, aby bylo vinaři považováno za škodnou.

Předpokládám, že i koaliční politici vědí, kolik je jedna minus jedna. O spotřebních daních nerozhoduje jedno ministerstvo, a tedy jedna politická strana, ale celá vláda jako celek, tj. celá koalice. A ta bude za svou činnost hodnocena.

Nepovažuji za rozumné likvidovat obor, do kterého česká vláda před pětadvaceti lety vložila řádově přes stovku milionů korun v tehdejší hodnotě, aby před vstupem do EU rozšířila jeho produkční základnu na úroveň let předcházejících. Tehdejší vláda si uvědomovala, že plocha vinic v Česku v posledních letech výrazně klesla, a že po vstupu do EU se bude vycházet z plochy k datu vstupu. Bylo jí jasné, že vinohradnictví má u nás perspektivu a jde o velmi pracnou zemědělskou produkci na jednotku plochy, tj. o pracovní místa na vesnici. Od vstupu do EU byla do vinařství ČR jenom v rámci společné organizace trhu vínem investována během téměř dvaceti let přes jedna miliarda korun. K tomu se musí připočítat nějaké stovky milionů národních dotací. Jedním špatně spočítaným rozhodnutím současné vlády se „oknem vyhodí“ přibližně dvě miliardy korun veřejných podpor za posledních 25 let. Bez započtení vlastních investic vinařů.

Zavádět spotřební daň z vína na jednotném trhu vínem v EU je nesmysl. K tomu měla současná vláda příležitost celou druhou polovinu roku 2022, kdy ČR předsedala EU. Stačilo jednoduše přesvědčit ostatní vinařské státy, aby byla zavedena jednotná sazba v EU. To vláda neudělala (ani nemohla, proto-

že rozumné vlády by s tím nesouhlasily) a teď to chce řešit na našem malém dvorku. Jenže při sazbě 23,40 Kč/l to bude mít jediný důsledek – okamžitou ekonomickou ztrátu všech vinařských a vinohradnických podniků, postupný krach a buď přechod na polní výrobu s pěstováním plodin v daném roce lukrativních, nebo prodej pozemků. To určitě nejsou představy spokojeného občana, voliče.

K výrobě vína je zapotřebí vypěstovat hrozny. Jestliže jejich průměrná cena se v posledních deseti letech pohybuje od 16 do 19 Kč/kg, je navrhovaná sazba jenom spotřební daně vyšší než vychází cena suroviny. Chápu, že je to možné u zakázaných drog, kde se jejich cena odvíjí od míry riskování, ale tady jde o legální, státem a EU podporovanou produkci z důvodu tradice, kultury, krajiny a zaměstnanosti.

A co tím stát získá? Jednoduchými počty by to mohlo být až 5 mld. Kč ročně, ale ty stejně nevybere. To ho ale stejně nevytrhne, vzhledem k tomu, že se hned v prvním roce sníží spotřeba a i oficiální výroba vína. Budou zavedeny drahé zvýšené kontroly pro výběr daně. Tato částka vybraná v jednom nebo několika málo letech (delší dobu vláda s takovým uvažováním nemá šanci vydržet) nestojí za naznačené škody ve vinařství a ztrátu těch investovaných 2 miliard Kč z veřejných prostředků na rozvoj oboru. Pak přijde nová vláda, která spotřební daň zase zruší, tak jak tomu bylo vícekrát za posledních více než sto let, a bude muset opět více podporovat tento obor, opravit napáchané škody způsobené touto vládou. Tedy pokud se u nás čirou náhodou nenaleznou ohromné zásoby ropy či zemního plynu, abychom za jejich prodej mohli všechno dovážet. Zakázat občanům konzumovat víno nepůjde, tak jako to nebylo reálné v minulých tisíciletích. Prohibice ani přemrštěné ceny nic nevyřeší, historicky vedou jenom k podvodům a nárůstu zločinnosti.

Vinařské odvětví ČR při 100 % výběru daně (což se nedaří u žádné daně) tak současná vláda poškodí přibližně 1,6 mld. Kč (700 tis. hl) každým rokem, kdy bude u moci. Přitom roční hodnota v tuzemsku vyrobeného vína se v posledních třech letech, u vinaře bez DPH, obalů a dopravy, pohybovala kolem 2,5 mld. Kč. Aby si nezvyšoval ztrátu, musel by cenu hotového sudového vína po započítání nové daně ze dne na den každý tuzemský vinař zvýšit o 2/3, to je nereálné a neudržitelné.

Je docela možné, že se zavedením spotřební daně z vína vláda vydá prostřednictvím svého poradce spotřebitelům návod co s tím, obdobně jako tomu bylo u drahých ostatních potravin. Dokonce to budou mít spotřebitelé z jihu jednodušší, nebudou muset jezdit nakupovat víno přes celou republiku až do Polska, protože ve všech okolních státech bude levnější než u nás. Když k nadprůměrně (v rámci EU) drahým potravinám přidáme podle Eurostatu nejdražší energie v EU a podprůměrné mzdy, má ještě smysl v této zemi žít? Nebo opačně, není už čas na změnu vlády?

**ING. JIŘÍ SEDLO, CSC., BÝVALÝ PŘEDSEDA
ČESKOMORAVSKÉ VINOHRADNICKÉ
A VINAŘSKÉ UNIE/SVAZU VINAŘŮ ČESKÉ
REPUBLIKY V LETECH 2000 - 2012**

Reakce AK ČR na výroční zprávu NKÚ 2022

Agrární komora České republiky považuje za nutné reagovat na výroční zprávu Nejvyššího kontrolního úřadu za rok 2022, s níž byla veřejnost seznámena prostřednictvím tiskové zprávy vydané 3. dubna 2023 a najdete ji zde. Agrární komora České republiky pokládá za zavádějící především výroky týkající se rozdělování dotačních podpor v zemědělství a potravinářství.

• Všechny tituly národních dotací byly podrobeny řádné notifikaci ze strany Evropské komise. ▶

- V posledních letech nebyla potvrzena žádná kauza, která by se týkala zásadního pochybení v rozdělování dotačních podpor pro české zemědělství a potravinářství.
- Po předešlých kontrolách Nejvyššího kontrolního úřadu došlo ke zpřísnění pravidel pro rozdělování dotační podpory pro české zemědělství a potravinářství. Místo Ministerstva zemědělství provádí administraci certifikovaná platební agentura Státní zemědělský intervenční fond.
- Pro každý dotační titul je stanoven určitý cíl a chovatel, pěstitel či zpracovatel zemědělských komodit musí vynaložit určité náklady, aby tento cíl naplnil. Dotační podpory tedy neslouží k dosažení vyššího zisku, ale jejich účelem je částečné pokrytí nákladů na realizaci projektů.
- Procesy v zemědělství a potravinářství jsou dlouhodobé. Z toho důvodu není možné, aby byly v dotačních titulech prováděny změny z roku na rok na základě aktuální politické objednávky.
- Agrární komora České republiky opakovaně varovala před následky snížení objemu prostředků v kapitole rozpočtu České republiky určené na dotační podpory pro zemědělce a potravináře. V letošním roce došlo ke snížení na 2,7 miliardy korun z loňských 5 miliard korun. Vzhledem k inflaci současně dochází ke snížení plateb minimálně o 30 procent ve srovnání s rokem 2020.
- Dotace na podporu zemědělství a potravinářství jsou vypláceny napříč zeměmi Evropské unie, které jsou součástí evropského jednotného trhu. Úroveň dotačních podpor, které mohou čerpat čeští zemědělci a potravináři, je však nižší než v jiných evropských zemích.
- Dotace mají podpořit především v mnoha případech prodělečný chov hospodářských zvířat, produkci náročných plodin jako ovoce, zelenina či brambory a zachování přirozených vlastností zemědělské půdy pro další generace.

Hlavní priority v oblasti zemědělských dotačních podpor:

- Zdravotní stav zvířat (dotační titul č. 8) – Cílem je nejen zlepšení zdravotního stavu zvířat, ale především prevence. Následkem toho dochází ke snižování spotřeby léčiv, jako jsou antibiotika. Zdravá zvířata produkuje kvalitnější a zdravější potraviny za dostupné ceny pro obyvatele, což

má rovněž pozitivní dopad na zdraví obyvatel.

- Zlepšení životních podmínek zvířat (dotační titul č. 20) – Cílem je neustálé zlepšování podmínek pro chovaná zvířata, k čemuž směřuje společenská objednávka a také cíle Zelené dohody pro Evropu.
- Vyšší kvalita produktů (dotační titul č.19) – Cílem je zlepšení kvalitativních vlastností zemědělských komodit, které slouží k výživě obyvatelstva.

ÚŘAD AK ČR, 4. 4. 2023

ČTK: Škrty v dotacích jsou podle Agrární komory cesta k likvidaci zemědělství

13. 4. 2023 – ČTK – Škrty v národních dotacích, o kterých ve středu informoval ministr financí Zbyněk Stanjura (ODS), je cesta k likvidaci českého zemědělství. Snížilo by to také konkurenceschopnost firem. ČTK to řekl prezident Agrární komory ČR Jan Doležal. Stanjura řekl, že omezení dotací je možná reakce na zdražování potravin, pokud se potvrdí vysoké zisky jejich producentů. Objem vyplácených dotací ze státního rozpočtu chce proto snížit o desítky miliard, nikoli však pouze v zemědělství. Částka určená na národní dotace do zemědělství a potravinářství pro letošní rok klesla o 2,3 miliardy na 2,7 miliardy Kč, přičemž velká část směřuje do živočišné výroby.

Minulý rok loni naopak k navýšování prostředků na národní dotace vyzývali poslanci ve sněmovním zemědělském výboru. Materiál, který schválila sněmovna koncem listopadu v důvodové zprávě, uváděl, že celková potřeba pro letošní rok by činila přes 6,3 miliardy korun.

Stanjura řekl, že snížení objemu státních dotací bude podle něj součástí konsolidačního balíčku, v rámci kterého chce snížit strukturální schodek rozpočtu o 70 miliard korun. "My v této chvíli máme konsolidovaná data za sektor zemědělství. Tam víme, že zisk vyrostl o 150 procent proti roku 2021. To se samozřejmě musí projevit i v koncové ceně," řekl. Až bude mít k dispozici data i za potravinářské firmy a řetězce, lze podle něj říci, jak byly sektory ziskové a kdo se nejvíce podílel na zdražování.

Národní dotace směřují například na programy zaměřené proti šíření nebezpečných chorob, jako je ptačí chřipka

nebo africký mor prasat. Na to upozornil také Doležal. "Národní dotace alespoň částečně vyrovnávají rozdíly mezi členskými státy EU a umožňují investovat veřejné prostředky do lepších standardů welfare, kvality nebo například biosecurity, tedy zabezpečení chovů před potenciálně nebezpečnou nákazou," uvedl.

Poukázal na to, že rozdíly mezi státy EU přetrvávají dodnes, když původním smyslem dotací bylo narovnat podmínky. V současnosti podle něj ale dotační politika spíše rozdíly mezi státy prohlubuje. "Česká republika má například jednu z nejnižších přímých plateb na hektar v porovnání s jinými zeměmi Evropské unie. Zároveň je třeba říct, že zemědělské dotační podpory u nás podléhají zdanění, v čemž jsme v rámci EU opět rarita," doplnil.

Uvedl, že ceny komodit loni rostly z poměrně nízkého základu a letos již opět klesají, a to i přes již investované náklady například na pohonné hmoty a energie. Souhrnný zemědělský účet, který prezentuje Český statistický úřad (ČSÚ), podle něho nelze považovat za zisk. "Sleduje totiž pouze hodnotu produkce v daném čase, nikoliv finální realizaci, a tudíž ani hospodářský výsledek zemědělských subjektů," dodal. Případné snižování dotačních podpor musí podle něj být celoevropské řešení a součástí dlouhodobé koncepce.

Reakce AK ČR na výroky ministra financí Zbyňka Stanjury

Agrární komora České republiky považuje za nezbytné reagovat na výroky ministra financí Zbyňka Stanjury o snižování dotačních podpor směřujících do českého zemědělství, které zazněly 12. dubna 2023 na zpravodajském webu Seznam Zprávy zde a v dalších médiích. Agrární komora ČR pokládá vyjádření ministra financí za prvoplánové a nereálné. Pokud by mělo dojít ke snižování dotačních podpor, musí se uskutečnit v celé Evropě a musí být součástí dlouhodobé koncepce.

"Pokud chce ministr financí Zbyněk Stanjura zlikvidovat české zemědělství, je na dobré cestě. Navíc přidělené dotační podpory pocházejí z větší části ze zdrojů Evropské unie a jejich výše vychází ze zpravidla sedmiletých plánů Společné zemědělské politiky EU včetně míry národního kofinancování, tedy takový krok není možný." ▶

Snížení takzvaných národních dotací, se kterým mimochodem návrh rozpočtu na rok 2023 již počítal, jen prohloubí konkurenční nevýhodu českých zemědělců a do problémů dostane sektory, které jsou už nyní v hlubokém propadu. Národní dotace totiž alespoň částečně vyrovnávají rozdíly mezi členskými státy EU a umožňují investovat veřejné prostředky do lepších standardů welfare, kvality nebo například biosecurity, tedy zabezpečení chovů před potenciálně nebezpečnou nákazou, jakou je ptačí chřipka nebo africký mor prasat.

Po vstupu do Evropské unie se ekonomiky jednotlivých členských zemí nacházely v různé kondici a rozdíly přetrvávají dodnes. Původním smyslem dotací mělo být narovnání podmínek v zemědělství, nicméně v současné době dotační podpory přispívají spíše k dalšímu prohlubování těchto rozdílů. Česká republika má například jednu z nejnižších přímých plateb na hektar v porovnání s jinými zeměmi Evropské unie. Zároveň je třeba říct, že zemědělské dotační podpory u nás podléhají zdanění, v čemž jsme v rámci EU opět rarita.

Co se týče cen zemědělských komodit, ty loni v Česku rostly z poměrně nízkého základu, přičemž v letošním roce zase zaznamenáváme jejich pokles přes vyšší již investované nebo trvající náklady, jako byly vyšší ceny pohonných hmot či minerálních hnojiv a jako stále jsou náklady na energie. Zemědělství je navíc dlouhodobým podnikáním s dlouhými produkčními cykly, porovnávat meziročně cenu na trhu je nevyhovující. Ta totiž mnohdy nemusí odpovídat ceně realizační. Příkladem mohou být vysoké ceny obilovin loni na jaře, tedy v době, kdy zemědělci svoji produkci dávno realizovali. Stejně tak není možné souhrnný zemědělský účet prohlašovat za zisk zemědělců, sleduje totiž pouze hodnotu produkce v daném čase, nikoliv finální realizaci, a tudíž ani hospodářský výsledek zemědělských subjektů.

Z toho je jasné, že takto prvoplánové snížení dotačních podpor do českého zemědělství, jak o něm mluví ministr financí, rozhodně nenarovná podmínky na českém trhu mezi jednotlivými články dodavatelsko-odběratelské vertikály a pouze poškodí tuzemské chovatele a pěstitele. Pokud by mělo dojít ke snižování dotačních podpor, musí se uskutečnit v celé Evropě a musí být součástí dlouhodobé koncepce," říká prezident Agrární komory České republiky Jan Doležal.

ÚŘAD AK ČR, 13. 4. 2023

Výskyt hraboše polního v březnu 2023

5. 4. 2023 – Z výsledků březnových pozorování výskytu hraboše polního Ústředním kontrolním a zkušebním ústavem (ÚKZÚZ) vyplývá, že se stav populace drží na podobné úrovni ve srovnání s daty za únor, ale změnou prahu škodlivosti od 1.března se čtyřnásobně zvýšila jeho škodlivost. Průměrný počet aktivních výchoďů z nor na hektar celorepublikově činí 664, což představuje hodnotu 13,2násobku prahu škodlivosti. Na rekordní průměrný 36násobek prahu škodlivosti se v březnu vyšplhaly populace hraboše ve Zlínském kraji, následovány krajem Olomouckým s 32násobkem.

Z více než 900 březnových pozorování byla většina získána v porostech ozimých plodin a jednoletých kultur. Hodnoty výskytu v těchto plodinách dosahují v průměru 601 aktivních výchoďů z nor na hektar (AVN/ha), což odpovídá 12násobku prahu škodlivosti, který pro jarní období představuje hodnotu 50 AVN/ha.

V trvalých plodinách se průměrné hodnoty pohybovaly na úrovni 803 AVN/ha, což odpovídá 15,7násobku prahu škodlivosti. Tato čísla představují enormní ohrožení plodin jak pro krmné, tak potravinářské využití.

Nejvyšších čísel dosáhly populace ve Zlínském a Olomouckém kraji. Zde se průměrné hodnoty vyšplhaly na 1 808 AVN/ha (36násobek prahu škodlivosti!) a 1 644 AVN/ha (32násobek prahu škodlivosti), což jsou hodnoty, které pro toto období nemají obdobu (a to včetně kalamitních let 2019–2021).

V Jihomoravském kraji se průměrný počet AVN/ha pohyboval okolo 1 221 (24násobek prahu škodlivosti). Nejvyšší hodnoty byly dosaženy na Kroměřížsku katastr Žalkovice, kde bylo zjištěno okolo 18 000 AVN/ha. Vysoké hodnoty byly zjišťovány v porostech řepky olejky.

Mimo moravské kraje se objevují vysoké počty hrabošů také na Lounsku, Pardubicku a Šumpersku. V současnosti je zřejmé, že vývoj populací již nemůže ovlivnit průběh počasí.

Na pole s krmnými plodinami a v protierozních travních pásích je stále vhodné rozmístit berličky pro dravé ptáky. Tam, kde výskyt hraboše dosahuje prahu škodlivosti je možné reagovat aplikací rodenticidů, pokud to podmínky dovolí (po obeschnutí nebo při ranních přimrazcích). Aplikace za vlhka urychluje rozpad

granulí a stává se tak méně účinnou! Mimo ruční vkládání do nor je možné využít strojové aplikace rodenticidů, kdy jsou granule uloženy do umělé nory.

Od 21. února 2023 je vydáno Nařízení o výjimečném použití rodenticidů ve zvýšené dávce s platností do 21. června 2023. Zemědělci mohou v tomto období využít jak standardní aplikace do 2 kg/ha, tak aplikace vyšší, a to až do 10 kg/ha. V Jihomoravském, Olomouckém a Zlínském kraji byly hlášeny aplikace na měsíc březen na plochu odpovídající 70 000 ha, z čehož zvýšená dávka byla využita ve 40 % případů (nejčastěji do 5 kg/ha).

Aktuální vývoj populací hraboše polního je možno sledovat na Rostlinolékařském portálu, měsíční souhrn z monitoringu tohoto škůdce zveřejňuje ÚKZÚZ na svém webu www.ukzuz.cz.

IVANA KRŠKOVÁ, TISKOVÁ MLUVČÍ ÚKZÚZ

ČTK: Zboží z Ukrajiny by se podle českého ministerstva mělo prioritně vyvážet mimo EU

5. 4. 2023 – ČTK – Zboží z Ukrajiny by mělo prioritně směřovat mimo EU a je třeba monitorovat vliv dovozu zemědělské produkce na domácí producenty. ČTK to řekl mluvčí českého ministerstva zemědělství Vojtěch Bílý. Na dovoz levného obilí z Ukrajiny si stěžují polští zemědělci. Tamní vláda vyzvala Evropskou komisi, aby vývoz do EU omezila. Agrární komora ČR a Zemědělský svaz ČR upozorňují na to, že čeští zemědělci mají kvůli dovozu ukrajinského obilí na evropský trh problém prodat část loňské úrody. Upozorňují i na bezpečnostní rizika.

Kvůli situaci na polském trhu polský ministr zemědělství Henryk Kowalczyk oznámil, že podá demisi. Polská vláda již minulý týden požádala Evropskou komisi (EK), aby použila všechny nástroje k omezení vývozu ukrajinského obilí na unijní trh. Kowalczyk uvedl, že Evropská komise požadavek zemědělců neplní a zveřejnila návrh na prodloužení dovozu obilí z Ukrajiny bez cla a bez kvót o další rok, tedy do června 2024.

K požadavku Polska se přidalo i Maďarsko, Bulharsko, Rumunsko a Slovensko. V dopise předsedkyně EK Ursule von der Leyenové státy navrhly obnovení cel a kvót na ukrajinské zemědělské produkty v případě, že příliv těchto produktů snižující ceny na unijních trzích nebude možné zastavit jiným způsobem. ▶

České ministerstvo zemědělství podle mluvčího situaci na trzích intenzivně monitoruje. Uvedl, že státy v blízkosti Ukrajiny mají kvůli růstu dovozu problém s konkurenceschopností vlastních zemědělců, zejména jde o obiloviny a olejninu. "V některých regionech unie způsobuje tento dodatečný dovoz nadbytečnou nabídku, pokles cen nebo přesytení logistických řetězců," doplnil s tím, že ČR podpořila iniciativu Polska v hledání řešení problémů vyvolaných zvýšeným dovozem.

Podle prezidenta Agrární komory ČR Jana Doležala hrozí, že čeští zemědělci nebudou mít kde uskladnit úrodu z blížící se sklizně. Upozornil na to, že komodity, které skončí na evropském trhu, sem dováží obchodníci a ukrajinští zemědělci dostanou jen zlomek z ceny, za kterou je prodají. Podle Doležala je potřeba, aby se kontrolovalo, kam produkce z Ukrajiny směřuje. Řešením by mohly být také mimořádné intervenční nákupy určené na humanitární pomoc.

Mluvčí Zemědělského svazu ČR Vladimír Pícha upozornil na rozdílnou kvalitu českých a ukrajinských surovin. "Ve většině případů sice pšenice z Ukrajiny splňuje bezpečnostní limity pro použití v EU, ovšem mnohdy nespĺňuje kvalitativní požadavky pro potravinářské a často i krmivářské použití. Mouka a těsto vyrobené z této pšenice mají zcela jiné vlastnosti než z obilí pěstované podle evropských postupů," uvedl. Doplnil, že mimo EU lze používat řadu prostředků na ochranu rostlin, které jsou v členských státech zakázané.

Doležal uvedl, že členové komory se setkávají s informacemi o dovozu vajec a drůbežího masa z Ukrajiny, u kterých nemusí být zřejmá země původu, protože se zásilky balí v Polsku a na Slovensku. "Většina těchto zásilek není určena pro přímý prodej, ale končí podle našich informací zejména v gastronomii. Je třeba zdůraznit, že tyto zásilky rovněž nemusí splňovat přísné evropské standardy pro chov drůbeže," dodal.

WWW.AKCR.CZ, 6. 4. 2023

Seznam oborů vzdělání uznávaných Ministerstvem zemědělství jako zemědělská kvalifikace pro účely Jednotné žádosti pro rok 2023 (stav ke dni 3. 4. 2023)

3. 4. 2023 – Za účelem informování žadatelů hodlajících podat Jednotnou

žádost pro rok 2023 zveřejňuje Ministerstvo zemědělství seznam oborů vzdělání s kódy, které budou uznávány jako zemědělská kvalifikace pro účely Jednotné žádosti pro rok 2023 (stav ke dni 3. 4. 2023).

Od roku 2023 zavádí Ministerstvo zemědělství novou podmínku pro poskytnutí Doplnkové podpory příjmu pro mladé zemědělce, kterou je doložení alespoň minimální zemědělské kvalifikace. Tato podmínka se týká žadatelů, kteří podají v roce 2023 žádost o tuto platbu poprvé. Zemědělskou kvalifikaci lze splnit získáním zemědělského vzdělání nejméně na úrovni středního vzdělání s výučním listem ve vybraném zemědělském oboru vzdělání na úrovni (H), popř. v oboru zaměřeném na veterinářství, nebo absolvováním rekvalifikačního kurzu zaměřeného na výkon obecných zemědělských činností v rozsahu nejméně 300 hodin nebo doložením osvědčení o získání 3 vybraných profesních kvalifikací, minimálně v kvalifikační úrovni EQF 3, s vazbou k některému zemědělskému nebo veterinárnímu povolání. Pro absolventy zemědělských a veterinárních škol je stěžejní kód absolvovaného oboru. V případě nejistoty v prokazování minimální zemědělské kvalifikace rozhoduje o uznání minimální zemědělské kvalifikace Ministerstvo zemědělství, Odbor precizního zemědělství, výzkumu a vzdělávání.

Seznam oborů vzdělání uznávaných Ministerstvem zemědělství jako zemědělská kvalifikace pro účely Jednotné žádosti pro rok 2023 (stav ke dni 3. 4. 2023) je uveden zde: https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Fwww.akcr.cz%2Fdata_ak%2F23%2F%2FSeznam_oboru_vzdelani_uznavanych_Ministerstvem_zemedelstvi_pro_ucely_Jednotne_zadosti_pro_rok_2023___stav_k_3._4._2023.docx&wdOrigin=BROWSELINK

ZDROJ: MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ ČR

Agrární komora ČR schválila strategii šlechtění

Tisková zpráva 18. 4. 2023 – Zajištění produkce zemědělských plodin v požadovaném množství a kvalitě, v podmínkách změny klimatu a při snaze o naplnění cílů Zelené dohody pro Evropu, tj. snížení spotřeby pesticidů o 50 procent a minerálních hnojiv o 20 procent do

roku 2030 nebude možné bez nové generace plodin. Jejich získání je obtížným úkolem, na který tradiční metody šlechtění nestačí, zejména pokud je nutné těchto náročných cílů dosáhnout v co nejkratší době.

Svou účastí na jednání představenstva Agrární komory ČR 17. dubna 2023 a aktivním přístupem k této problematice a zároveň avízem k přednesení tohoto materiálu na jednání vlády České republiky zaštitili místopředseda vlády a ministr zdravotnictví Vlastimil Válek a ministr zemědělství Zdeněk Nekula, kteří také budou garanty pro jmenování členů koordinační skupiny, zajištění potřebné alokace finančních prostředků a zakotvení Národního akčního plánu do legislativního rámce. Iniciativní materiál Agrární komory ČR a Ústavu experimentální botaniky AV ČR v Olomouci vznikl proto, aby byly na úrovni státu a vědeckých a výzkumných institucí zajištěny kroky řešící aktuální výzvy v oblasti šlechtění plodin.

Zásadním nástrojem pro získání plodin nové generace budou nové techniky šlechtění, které vedle klasických postupů založených na křížení a výběru potomstev využívají nejnovější metody molekulární biologie, genomiky a biotechnologie. V případě využití metody CRISPR/Cas pro editaci genomu je pak možné získat rostliny se zcela novými vlastnostmi, které vedle tolerance vůči extrémům počasí, lepšího využití živin v půdě a odolnosti vůči chorobám a škůdcům mají lepší obsah zdraví prospěšných látek, sníženou alergenicitu apod.

V současné době není v EU metoda editování genomu povolena. Nicméně metody molekulární biologie a biotechnologie už dnes umožňují šlechtění podstatně urychlit a zefektivnit. Jedná se zejména o využití molekulárních markerů pro charakterizaci genových zdrojů, genotypování a výběr potomstev. Kroky směřující k plnému využití potenciálu nových metod šlechtění tedy budou nejdříve zahrnovat rutinní využití metod výběru pomocí molekulárních markerů a po schválení metod editování genomu v EU pak jejich plné využití.

Situace v zavádění nových metod ve šlechtění zemědělských plodin je v České republice v současnosti velmi neuspokojivá. V porovnání s oblastí šlechtění hospodářských zvířat došlo ke zpoždění v řádu jedné generace. Zároveň ve srovnání s vyspělými státy, kde se tyto postupy rutinně využívají, je pak ▶

současný stav ještě více znepokojivý. Je to důsledek nekoordinovanosti aktivit, tříštění sil a izolovaných a časově omezených projektů možných partnerů. Současná situace je alarmující i proto, že potenciální partneři, jako jsou šlechtitelé, ústavy aplikovaného výzkumu, univerzity a ústavy Akademie věd ČR jednotlivé komponenty nových metod šlechtění umí do určité míry používat. Z mnoha příčin je ale za současných podmínek nemožné tyto aktivity propojit a současné znalosti účelně využívat. Efektivním řešením může být právě národní program, který využije synergie partnerů a bude koordinovat a podporovat jejich spolupráci.

Pro zajištění konkurenceschopnosti českého zemědělství a potravinové bezpečnosti, a dále s ohledem na rozvoj venkova a udržitelnost kulturní krajiny, se jeví jako nezbytné urychlené zavedení nových molekulárních metod do šlechtitelských programů. Efektivní využití nových metod šlechtění bude vyžadovat komplex opatření realizovaných v rámci navrhovaného národního programu, který zajistí koordinaci a účelné využití vynaložených prostředků. Navrhovaná opatření by měla směřovat ke zvýšení suchovzdornosti a rezistence pěstovaných plodin a efektivnějšímu využívání dusíku, ať již ve formě organických nebo anorganických hnojiv.

Hlavní opatření k zavedení nových metod šlechtění budou v první etapě zahrnovat ustavení platformy pro genotypování, charakterizace genetické diverzity včetně položek v genových bankách, vývoj molekulárních markerů pro agronomicky významné znaky, který bude využívat efektivní metody genotypování, izolaci agronomicky důležitých genů a po schválení metod editování genů v EU pak ustavení platformy pro editování genomu.

Společný návrh předpokládá, že národní koordinační plán bude odborně garantovat a řídit koordinační skupina složená z odborníků zastupujících jednotlivé výzkumné instituce, profesní organizace a řídicí a správní orgány. Dále že budou ustanoveny pracovní skupiny pro jednotlivé plodiny a skupiny plodin. Z provozního hlediska je žádoucí zřízení 2–3 centrálních pracovišť, která budou adekvátně technicky personálně vybavena

a která budou poskytovat servis a konzultace všem šlechtitelským programům.

Bude také nezbytné pro centrální pracoviště zajistit vybavení přístroji a výpočetní technikou pro genomiku, molekulární biologii a bioinformatiku. Se vznikem plánované platformy pro editování genomu bude nezbytné vybudování zázemí pro vysokokapacitní pěstování plodin v kontrolovaných podmínkách. Je zřejmé, že pro práci v nově zřízených pracovištích bude nezbytné zajistit kvalifikovaný personál. Souvisejícím požadavkem je potřeba zajistit financování potřebné pro zřízení centrálních pracovišť. Dále i zajištění financování nákladů centrálních pracovišť v průběhu realizace Národního strategického plánu, jejíž první etapa se předpokládá v průběhu let 2024–2028.

Z pohledu úprav legislativy je nezbytné kodifikovat národní akční plán a ukotvit jej v rámci právního pořádku ČR. Dále je třeba urychleně dořešit na evropské i národní úrovni legislativu související s využitím technik editace genomu ve šlechtění a také urychleně dořešit otázku tzv. šlechtitelské výjimky pro odrůdy, které budou získány pomocí nových technik šlechtění, zejména metodou CRISPR/Cas.

Výstupem aktivit realizovaných v rámci národního akčního plánu budou nové odrůdy plodin s vylepšenými nebo zcela novými vlastnostmi získané pomocí nových technik šlechtění, které přispějí k udržitelnosti českého zemědělství a potravinové bezpečnosti. Předpokládá se, že první odrůdy budou přihlášeny k registraci do konce roku 2028, tedy s koncem realizace první etapy.

ZDROJ: AGRÁRNÍ KOMORA ČESKÉ REPUBLIKY

Ze Statistického šetření ekologického zemědělství

Nejvíce ekofarem (67 %) se v roce 2020 opět specializovalo na prodej živočišných a 32 % ekofarem na prodej rostlinných produktů. Z rostlinných bioproduktů dominoval prodej ovoce (např. jablka a švestky) včetně ovoce sušeného a dalších výrobků z něj, např. povidla, mošty, džemy (24 farem). Pro-

dáváno bylo ve velké míře také biovíno (15 subjektů).

Celkem bylo v roce 2020 vyprodukováno 3 147 tun biohroznů a převažovalo stejně jako v jiných letech jiné využití (63 %), tj. zpracování na víno, nad přímým prodejem (37 %). Jako bioprodukt bylo prodáno 58 % produkce hroznů, zbytek byl prodán jako produkt konvenční.

Biohrozny produkovalo v roce 2020 celkem 79 pěstitelů, kteří sklidili 3 147 tun. Z toho 63 % sami zpracovali na víno a 37 % prodali. Produkce hroznů, která byla zpracována na víno přímo pěstitelem, byla z téměř 82 % prodána v kvalitě bio.

ZDROJ: ÚZEI, BRNO 2022/JS

Příručka o podmínkách dovozu/vývozu zemědělských výrobků a potravin ve vztahu k zemím mimo EU

6. 4. 2023 – Příručka o podmínkách dovozu/vývozu zemědělských výrobků a potravin ve vztahu k zemím mimo EU jsme se rozhodli umístit na naše webové stránky z důvodu stále se opakujících dotazů vztahujících se k podnikání v segmentu vývozu a dovozu zemědělských a potravinářských výrobků. Jedná se o základní zdroje informací a soupis adres, na nichž mohou podnikatelé, kteří hodlají začít vyvážet či dovážet zemědělské a potravinářské položky, získat základní informace nezbytné k zahájení takovéto činnosti.

Odbor zahraničně obchodní spolupráce MZe vydává každoročně publikace s různým pohledem na realitu zahraničního obchodu České republiky, které mohou být rovněž určitým vodítkem pro začínající podnikatele (k dispozici rovněž na webových stránkách MZe). Informační zdroje budou průběžně aktualizovány.

Příručka o podmínkách dovozu/vývozu je zde: https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Fwww.akcr.cz%2Fdata_ak%2F23%2Fp%2FPri-rucka_Informacni_zdroje_aktualizace_032023.docx&wdOrigin=BROWSE-LINK

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ ČR

Ze zahraničí

Ze Zprávy pracovní skupiny C/C „Vino“ dne 23. února 2023

Pravidla pro označování vína

Členové se podělili o své obavy ohledně nejasností, které je třeba v právních předpisech ještě vyřešit, aby byli výrobci vína připraveni, až bude třeba provést jejich implementaci. Pracovní skupina se shodla na tom, že datum vstupu nových povinností v platnost (8. 12. 2023) bude obtížné dodržet, a požádala, aby vína vyrobená před tímto datem byla z nových pravidel označování vyňata, což návrh právního předpisu nepředpokládá.

Revize politiky v oblasti zeměpisných údajů

Poté, co sekretariát představil nejnovější institucionální vývoj, který se týkal především bodů diskuse o reformě úlohy EUIPO a otázky zachování vína v rámci společné organizace trhu, vyjádřili členové své názory. Převážná většina členů potvrdila, že zachování společné organizace trhu s vínem je nejlepší možností, jak zajistit ochranu tohoto odvětví.

Zdravotní varování

V návaznosti na plány a opatření Komise k provádění akčního plánu pro boj proti rakovině a na nedávné schválení zdravotních varování na víně a alkoholických nápojích v Irsku předložil sekretariát k diskusi dokument s cílem nalézt společný postoj ke zdravotním varováním.

Francouzská delegace informovala o svém jednání s GŘ SANTE dne 12. 1. 2023. Uvedla, že Komise připravuje návrh evropského souboru pravidel upravujících tento typ varování na alkoholických nápojích. Důraz je zde kladen na zdravotní hledisko, aniž by byly zohledněny důsledky pro ekonomiku nebo obchod. Poukázaly na to, že jedním z argumentů, na který Komise reagovala, byla zátěž, kterou by toto opatření představovalo pro malé vý-

robce, zejména proto, že by ztížilo obchodování s jejich výrobky.

Vystoupivší členové zdůraznili, že v této věci je třeba postupovat obezřetně. Podpořili však obecné pokyny přípravného dokumentu, zejména pokud jde o vzdělávací a informační funkci varování. Bylo poukázáno na to, že víno se liší od lihovin a že by se k zdravotním varováním u vína a lihovin mělo přistupovat odlišně. Bylo rovněž zdůrazněno, že záleží na tom, v jakém kontextu se pití odehrává (během jídla). Ačkoli se piktogramům dává ve velké míře přednost před písemnými varováními, bylo poukázáno na to, že piktogramy v přípravných dokumentech nejsou optimální v tom smyslu, že přesně neodrážejí právní předpisy (např. je zakázán prodej alkoholu mladistvým, ale nikoli samotná konzumace). Pracovní skupina by spíše chtěla předat poselství o umírněné konzumaci než o nadměrné konzumaci.

Bylo dohodnuto posílit spolupráci s iniciativou Wine in Moderation (Vino umírněně) a předložit členům k připomínkování konkrétní dokument o zdravotních varováním.

Mezinárodní obchod a situace na trhu

Pracovní skupina byla informována o aktuálním stavu probíhajících jednání o obchodních dohodách: Pokud jde o Austrálii, hlavním sporným bodem pro vinařské odvětví bylo, že australští výrobci Prosecca mohou ohrozit ochranná ustanovení platná pro produkci v EU.

Členové podali přehled o situaci na vnitrostátním trhu: obecný trend směřuje k poklesu produkce a nárůstu zásob. Zvýšily se výrobní náklady (hnojiva, plyn, sklo, korek, etikety, papír, energie). Prodej červeného vína stagnoval, zatímco bílému vínu, růžovému vínu a šumivému vínu se dařilo relativně dobře. Objem vývozu se snížil, ale jeho hodnota se zvýšila. Francie zdůraznila, že je obtížné prodávat biovíno. Španělští vinaři měli k dispozici 15 milionů eur na zelenou sklizeň, zatímco fran-

couzští vinaři získali na destilaci asi 80 milionů eur z veřejných prostředků.

Bylo dohodnuto vypracovat dokument vyjadřující požadavek na veřejná podpůrná opatření pro toto odvětví (zejména prodloužení platnosti povolení k výsadbě, flexibilitu propagačních programů, podporu skladování a destilace), který bude následně zveřejněn a předán Komisi.

SUR (nařízení k udržitelné ochraně rostlin)

Byla podána informace o jednáních v institucích a o nejnovějších zprávách. Zpravodajka výboru ENVI (poslankyně Wienerová) zveřejnila návrh své zprávy a navrhla harmonogram, který nebyl s výborem AGRI odsouhlasen.

Vystupující členové pracovní skupiny se shodli, že cíle návrhu Komise a návrhu zprávy zpravodajky výboru ENVI jsou nereálné. V zásadě se vyslovili pro snížení přípravků na ochranu rostlin, ale pouze s realistickým harmonogramem a s alternativami, které by zabránily zničení odvětví vína v EU. Bylo rovněž zdůrazněno, že úsilí, které odvětví v posledních letech vynaložilo, není v návrhu uznáno. Návrh SUR a zejména návrh zpravodajky výboru ENVI se setkal se silným odporem.

Balení

Bylo zdůrazněno, že v Evropském parlamentu zatím nebyl schválen konečný harmonogram. Členové skupiny poukázali na to, že recyklace lahví je proveditelná, zatímco opětovné použití je pro toto odvětví komplikovanější. Byla vznesena otázka, zda by opětovné použití přineslo odvětví výhody z ekonomického a environmentálního hlediska. Zazněl argument, že pro přechod na systém opakovaného použití lahví by bylo nutné změnit samotné lahve (silnější a těžší, což by znamenalo spotřebovat více skla). Bylo by nutné celkově změnit design lahví (což by znamenalo další náklady).

COPA-COGECA/1. 4. 2023/JS

Evropská komise nepodpoří úplný zákaz používání syntetických pesticidů po roce 2035

Evropská občanská iniciativa „Zachraňte včely a zemědělce“ dosáhla v uplynulých měsících potřebného limitu, během roku ji podpořilo více než 1 milion občanů z nejméně 7 zemí EU. Iniciativa byla prezentována Evropskému parlamentu, hlavní výzvou iniciativy byl úplný zákaz používání syntetických pesticidů po roce 2035. Evropská komise má povinnost do tří měsíců po úspěšném splnění iniciativy na iniciativu reagovat, nemusí ale výzvy vyslyšet. V minulosti Komise podpořila iniciativu „Konec doby klecové“, která vyzývala k zákazu klecových chovů po roce 2027. Komise tuto výzvu podpořila, možnosti zákazu klecí pro různé druhy hospodářských zvířat jsou v rámci Komise aktuálně projednávány. Výzvu na zákaz používání syntetických pesticidů po roce 2035 se ale Komise vyslyšet nerozhodla. Komise v uplynulém týdnu vydala prohlášení, ve kterém uvedla, že je aktuálně projednáván návrh na omezení pesticidů (nikoli zákaz), ten je třeba nejprve přijmout a řádně implementovat. Posílení ambicióznosti návrhu, který je aktuálně projednáván Parlamentem a Radou, Komise vyloučila.

ZDROJ: STÁLÉ ZASTOUPENÍ PK ČR

V BRUSELU, 9. 4. 2023

Vinařské odvětví čeká na podrobnosti k označování

Od 8. 12. 2023 musí být podle nařízení EU každá láhev vína v EU opatřena označením výživových hodnot a seznamem složek. Přestože čas již tlačí, ještě nejsou stanoveny všechny podrobnosti těchto zásad. Například stále chybí případná přechodná období nebo podrobnosti o uvádění některých přídatných látek (cukr pro obohacení ...). Evropská komise přislíbila, že do léta zveřejní podrobné pokyny.

Dnešní stav: V případě nutričního značení musí být na etiketě uveden energetický obsah (kJ/kcal na 100 ml), všechny ostatní informace (sacharidy, cukr, tuk, bílkoviny, sůl) mohou být uvedeny i „mimo etiketu“, např. prostřednictvím QR kódu. Celý seznam složek může být uveden elektronicky, např. prostřednictvím QR kódu. Pomocí QR kódu však není možné jednoduše odkázat na vlastní domovskou stránku, protože podle před-

pisů EU se tyto informace nesmí uvádět společně s dalšími informacemi pro prodejní nebo marketingové účely. Lze předpokládat, že řada společností bude nabízet řešení prostřednictvím QR kódu.

DER WINZER/6. 4. 2023/JS

Vyjádření AREV k ochraně zeměpisných označení

21. dubna 2023 – Výbor Evropského parlamentu pro zemědělství (COMAGRI) včera 46 hlasy schválil zprávu o reformě pravidel EU pro registraci a ochranu zeměpisných označení vína, lihovin a zemědělských produktů a režimů jakosti zemědělských produktů. AREV vítá zprávu přijatou Zemědělským výborem Evropského parlamentu o lepší ochraně zeměpisných označení. AREV a její členové tento krok vítají, neboť se domnívají, že chrání a posiluje systém správy zeměpisných označení EU.

Výsledkem je zachování řízení specifikací v rámci Evropské komise, posílení ochrany zeměpisných označení, pokud jde o jejich používání jako složek a online, a zachování specifik odvětví vína. AREV doufá, že plenární zasedání Evropského parlamentu udělí zpravodajům pro jednání v rámci dialogu silný mandát a že Rada přizpůsobí svůj postoj očekáváním Parlamentu, zejména pokud jde o úlohu EUIPO.

AREV vyjadřuje poděkování zpravodajům za jejich pevné odhodlání ve prospěch výrobců potravin se zeměpisným označením, zejména v odvětví vína. Zpráva je důraznou a konstruktivní odpovědí na hlavní obavy, které AREV v uplynulém roce vyjádřila.

Organizace zastupující evropské vinařské regiony vyzývá všechny poslance Evropského parlamentu, aby na plenárním zasedání, které se bude konat 31. května a 1. června, podpořili mandát, který posílí zeměpisná označení a zachová specifika evropských vín se zeměpisným označením. AREV také vyzývá Radu ministrů, aby tuto vizi podpořila, a doufá, že podpora zachování budoucnosti vinařského odvětví budou sdílet všichni členové Rady.

AREV/21. 4. 2023/JS

AREV: Nové genomické techniky

Rakouští vědci se vyslovili pro nové nařízení NGT

Dne 20. března 2023 vyzvali rakouští vědci k přehodnocení liberalizace „zeleňého genového inženýrství“. Podle Ortruna Mittelstena Scheida (GMI - ÖAW) a Hermanna Bürstmayra (Boku) by se nová směrnice EU o geneticky modifikovaných rostlinách plánovaná na léto 2023 měla odklonit od zaměření na způsob vývoje rostliny a měla by se více orientovat na produkt a zohledňovat vlastnosti nových rostlin. V EU zůstávají pravidla pro testování mimo laboratoře velmi přísná a žádná výzkumná instituce by se nevydala cestou testování modifikovaných rostlin mimo laboratoř. Při analýze nové technologie v otevřeném terénu se společnosti obrací spíše na USA nebo Kanadu. Navíc extrémně vysoké investiční náklady spojené se složitými schvalovacími procedurami v EU u takových metod editace genomu často brání menším, místním společnostem v použití této technologie. V důsledku toho se výzkumní pracovníci a odborníci z EU stěhují: Pokud Evropa svá opatření nezmírní, riskuje prohloubení propasti vůči USA.

Někteří ministři životního prostředí EU požadují přísnější regulaci NGT

Dne 16. března se v Bruselu sešli ministři životního prostředí, aby projednali rozhodnutí Komise EU navrhnout novou regulaci plodin s NGT. Celkově zasedání poukázalo na některé rozdílné názory ministrů zemědělství a ministrů životního prostředí. Jestliže totiž ministři zemědělství jsou spíše nakloněni uvolnění pravidel pro NGT – neboť podle nich metody genové editace, jako je CRISPR-Cas9, naplní svůj potenciál a umožní produkci plodin, které budou superodolné vůči škůdcům a klimatickým změnám -, někteří ministři životního prostředí, konkrétně z Rakouska, Belgie, Kypru a Maďarska, volají po zavedení spolehlivých norem pro hodnocení potenciálních rizik spojených s produkty vzniklými v důsledku NGT. Celkově země, které jsou proti novému nařízení o NGT, uvedly, že mohou mít nepředvídatelné účinky na člověka a životní prostředí a spotřebitelé by měli mít právo vědět, co mají na talíři. Vídeň navíc požádala o provedení nové analýzy dopadů a vytvoření ad hoc pracovní skupiny, která by zapojila všechny dotčené oblasti (životní prostředí, zdraví, zemědělství).

Podobný postoj zaujalo Německo a Lucembursko během konference „Analýza GMO a nové genomické techniky“, kde Silvia Benderová hájila princip předběžné ▶

opatrnosti a požadovala, aby zůstal prioritou při řešení NGT, a trvala na důležitosti a sledovatelnosti označování. Francie se rozhodla k tématu nevyjadřovat. Komise na kritiku odpověděla prohlášením, že nikdy nedojde ke kompromisu v oblasti bezpečnosti a že regulace některých NGT – schválená úřadem EFSA – bude zohledňovat nejnovější vědecké poznatky a je zcela v souladu se zásadami předběžné opatrnosti.

Itálie ve prospěch nového nařízení o NGT

Ačkoli Německo chce nařízení o NGT zastavit, Itálie požaduje, aby byl proces schvalování technik asistované evoluce a editace genomu v zemědělství urychlen. V zájmu řešení současných problémů spojených se změnou klimatu a iniciativou Farm to Fork pracuje CREA v laboratoři na geneticky upravených rostlinách – čeká však na legislativu, která jí umožní jejich testování v terénu. Tyto produkty totiž mohou představovat krok vpřed k dosažení cíle EU snížit do roku 2030 množství pesticidů až o 65 %.

Reakce společností EU na nové nařízení NGT

O nové regulaci patentů NGT se v Evropě stále diskutuje: odborníci se zřejmě shodují na prospěšnosti zmírnění současných pravidel pro NGT – z právního hlediska jsou totiž stále považovány za GMO, a jsou tedy příliš přísně regulovány. Na druhou stranu některé francouzské a německé společnosti, jako například Florimond Desprez, RAGT 2N a GM Watch, tvrdí, že NGT ještě nepřinesly dostatečné komerční výsledky. Kromě toho iniciovaly diskusi o používání patentů v oblasti GMO, neboť podle nich omezí přístup na trh i spravedlivou hospodářskou soutěž, a nebyly by tedy užitečné, protože by neumožnily inovaci sdílení informací. Malé podniky a zemědělci by touto situací trpěli kvůli vysokým nákladům na vstup na trh a investice nebudou plně využity, protože firmy nebudou investovat, pokud nebudou mít jistotu, že získají dobrou návratnost investic.

USA: Jak označovat produkty NGT?

V únoru 2023 byla zveřejněna americká studie o vnímání NGT občany USA. Byla provedena v září 2020 s 2 000 účastníky a financována USDA a zjistila, že 29 % Američanů je ochotno NGT přijmout a stejně tak 29 % by je odmítlo. Celkově 75 % dotázaných žádá, aby

byly produkty označeny (i když většina z těchto 75 % nedůvěřuje vládním agenturám, že toto označování zvládnou). Studie také odhalila, že produkty z NGT jsou ochotni konzumovat ti, kteří důvěřují institucím dohlížejícím na jejich vývoj, zejména univerzitním vědcům. Nicméně 41 % Američanů si není jisto a neví, komu důvěřovat. Studie navrhuje, že trojstranný systém dohledu složený z univerzit, spotřebitelů a vládních agentur by mohl zvýšit důvěru veřejnosti ve značení.

Návrh zákona o precizním šlechtění ve Spojeném království – reakce

Zúčastněné strany a výzkumné ústavy rozhodnutí uvítaly, zdůraznily však, že je důležité zavést spravedlivou sekundární legislativu, stejně jako důležitost dobrého porozumění veřejnosti tomuto tématu. Volba tohoto zákona po brexitu představuje pro Anglii významnou výhodu ve srovnání s Evropou – získá totiž silnou konkurenční výhodu na mezinárodním trhu a bude moci produkovat odolnější plodiny a zvířata. Cílem Spojeného království je využít svobody po brexitu a nastavit takovou regulaci, která je pro-inovační, stimuluje poptávku po vědě, technologiích a přitahuje investice a zároveň reprezentuje hodnoty Spojeného království & chrání občany. Na druhou stranu RSPCA vyjádřila své znepokojení nad novou legislativou: přestože Skotsko i Wales jsou proti genovému inženýrství, kvůli zákonu o vnitřním trhu budou muset prodávat NGT vyrobené v Anglii – bez řádného označení. Některé nevládní organizace zmínily i další úvahy týkající se dobrých životních podmínek zvířat – a vyjádřily obavy, že spíše než na zdokonalení postupů k naplnění potřeb zvířat budou studie zaměřeny na vytvoření zvířat schopných snášet špatný chov nebo veterinární zacházení.

Čína vysadí 660 000 akrů GM kukuřice

Čína vlastní většinu světových patentů na geneticky modifikované plodiny, ale tradičně se zdráhá povolit komerční pěstování těchto plodin na svém území. V historii to bylo povoleno pouze dvakrát, a to v případě bavlny v roce 1997 a papáji v roce 2006. Nedávné rozhodnutí čínského ministerstva zemědělství o výsadbě více než 660 000 akrů (267 tisíc hektarů) geneticky modifikované kukuřice však znamená významnou změnu politiky. Prezident Si Ťin-pching stále více podporuje GM technologie,

protože se snaží řešit otázky potravinové bezpečnosti pro početnou čínskou populaci tváří v tvář výzvám, jako je změna klimatu a politické napětí. Bylo zjištěno, že geneticky modifikovaná kukuřice má mnoho výhod, včetně vyšších výnosů, nižšího obsahu škodlivých toxinů a nižšího používání herbicidů a insekticidů. Přesto bude debata o geneticky modifikovaných potravinách pravděpodobně pokračovat, protože obě strany mají oprávněné obavy a podpůrné důkazy.

NGT mohou pomoci při produkci odolných plodin kukuřice

Podle článku v časopise Proceedings of the National Academy of Sciences vědci pod vedením Penn State objevili gen zodpovědný za vývoj kořenového znaku kukuřice, který jí umožňuje získávat více vody a živin ze suché a neúrodné půdy. Tento gen by mohl být šlechtitelským cílem, který by umožnil pěstování kukuřice schopné lépe odolávat suchu a půdním podmínkám s nízkým obsahem dusíku a snížit potřebu hnojiv. Tento znak, nazývaný kořenový kortikální aerenchym, vytváří v kořenech vzduchové průchody, díky nimž kořeny účinněji zachycují vodu a živiny a absorbují méně dusíku – vlastnosti, které z těchto rostlin s NGT činí vhodnou nástroj pro boj se suchem způsobeným změnou klimatu. Výzkum začal v roce 2010 polními pokusy s pěstováním více než 500 linií kukuřice a ověření trvalo několik let, než se pomocí CRISPR/Cas9 potvrdilo, že specifický transkripční faktor řídí tvorbu kořenového kortikálního aerenchymu.

Může úprava genů ochránit kvalitu rýže?

Rýže je jednou z nejkonzumovanějších obilovin na celém světě a studie, kterou provedl brazilský Dr. Antonio Costa de Oliveira, hlavní autor z Federální univerzity v Pelotasu, zdůraznila, že v roce 2050 se její spotřeba zvýší o 50 %. Na druhou stranu, pokud se očekává zvýšení poptávky po této plodině, je její produkce ohrožena: abiotické a biotické stresy vyvolané klimatem totiž ovlivňují množství a kvalitu úrody rýže. Vědci se pak zasazují o větší využívání technik editace genů – například CRISPR/Cas, aby byla zajištěna globální potravinová bezpečnost. Vědci na závěr konstatují, že ačkoli konvenční šlechtění bylo dosud rozhodující, je před námi ještě dlouhá cesta, abychom uspokojili budoucí požadavky a čelili výzvám pěstování rýže. ▶

Jižní Kalifornie vyvíjí potraviny budoucnosti

Šlechtění, editace genů a experimenty využívají výzkumníci v jižní Kalifornii, aby vyvinuli plodiny, které jsou produktivnější, jednodušší na pěstování a méně citlivé na změny v dostupnosti hnojiv a vody. Konkrétně se zaměřují na techniky pěstování rýže, rajčat a citrusových plodin s cílem zvýšit jejich produktivitu a odolnost vůči škůdcům. Studentka třetího ročníku doktorského studia v Jižní Kalifornii Claire Maussová využívá technologii CRISPR/Cas9 ke genetické modifikaci rajčat pro pěstování v kontrolovaném prostředí. David Still, výkonný ředitel Centra zemědělského výzkumu na Kalifornské státní univerzitě hledá způsoby, jak zajistit, aby salát spotřeboval méně vody a dusíku. Výzkumníci mohou vytvořit salát s požadovanými vlastnostmi pomocí editace genů i konvenčního šlechtění tím, že najdou geny, které spotřebují méně dusíku a vody. Podle Stilla budou výsledky tohoto výzkumu sdíleny s veřejnými univerzitami i soukromými semenářskými společnostmi, aby pomohly vyvinout komerčně životaschopné plodiny.

Indonésie povoluje dovoz transgenní pšenice HB4, Brazílie její pěstování

V březnu 2023 Indonésie i Brazílie konečně povolily dovoz transgenní pšenice odolné vůči suchu (HB4), kterou v Argentině vytvořily společnosti Bioceres a Florimond Desprez. Tento produkt, který se již dováží do USA, Austrálie, Kolumbie na Novém Zélandu a Nigérie, je jedním z mála typů transgenní GM pšenice vytvořené pro lidskou výživu. Vědci si však stále kladou otázku, zda se HB4 bude pěstovat ve větším měřítku, protože prozatím ji pěstují pouze Brazílie a Argentina. Pro Brazílii a Argentinu by využití této rostliny bylo pro zemědělce výhodné, protože ve srovnání s geneticky nemodifikovanou pšenicí je odolná vůči suchu a herbicidům. Potenciálně by to mohlo znamenat zvýšení výrobní kapacity, a tím i snížení tržních cen. Dvě skutečnosti, které dohromady přesvědčily spotřebitele i podniky, zpočátku zdrženlivé, aby s vládním povolením souhlasily.

Stálý výbor pro rostliny, zvířata, potraviny a krmiva – sekce Geneticky modifikované potraviny a krmiva

Dne 31. března se v Bruselu sešel Stálý výbor pro rostliny, zvířata, potraviny a krmiva, aby projednal mimořádné opatření týkající se rýže z Číny, uvádění pro-

duktů, které obsahují geneticky modifikovanou kukuřici a sóju, sestávají z nich nebo jsou z nich vyrobeny, na trh.

AREV/13. 4. 2023/JS

Nový zákon o NGT ve Velké Británii

Zatímco EU čeká, až Evropská komise 7. června zveřejní svůj návrh právního rámce pro nové genomické techniky (NGT), Velká Británie po zhruba ročním procesu přijala 23. března zákon o precizním šlechtění. Precizní šlechtění je využívání technologií, jako je editace genů, k úpravě genetického kódu organismů a vytváření prospěšných vlastností rostlin, jejichž dosažení by při tradičním šlechtění trvalo desítky let. Zákon zdůrazňuje, že tyto techniky zvýší udržitelnost britského zemědělství, například díky plodinám odolným vůči suchu a chorobám, sníží používání hnojiv a pesticidů a pomohou vyšlechtit zvířata, která jsou chráněna před nákazou nebezpečnými chorobami.

Podle ustanovení zákona bude zaveden nový zjednodušený a vědecky podložený regulační systém, který usnadní výzkum a inovace v oblasti precizního šlechtění, zatímco přísnější předpisy týkající se geneticky modifikovaných organismů (GMO) zůstanou v platnosti. Na rozdíl od záměru Evropské komise omezit svůj návrh na cisgenезi a cílenou mutagenезi používanou pouze u rostlin se britský zákon o genových technologiích vztahuje jak na rostliny, tak na hospodářská zvířata, jejichž genom byl vylepšen pomocí precizních technik, jako je editace genů. Klíčovým bodem, na který zákon upozorňuje, je skutečnost, že na rozdíl od geneticky modifikovaných organismů tyto techniky vytvářejí genetické změny, ke kterým mohlo dojít tradičním šlechtěním nebo které se vyskytují přirozeně.

AREV/FARM EUROPE/30. 3. 2023/JS

Poctivá vinařská politika je možná jen s námi!

Představte si Moselu, Střední Rýn nebo Falc bez vinic. Přesto máme v současné době v mnoha politických otázkách pocit, že evropská, ale i německá politika sleduje stranicko-politické cíle, které obcházejí praxi, a tím i nás, a zapomíná, že hospodářská odvětví a rodiny, ale i biodiverzita potřebují udržitelné vinohradnic-

tví. Současné diskuse o SUR, o reformě ochrany zeměpisného značení, o elektronickém značení nebo o financování našich ochranných sdružení (obdobá našich VOC) zcela otevřeně ukazují, že názoru našeho odvětví je stále méně nasloucháno. S tím se nemůžeme smířit. Je nepřijatelné, že zejména v Německu nemá naše světové kulturní dědictví UNESCO na spolkové úrovni žádnou politickou podporu. Požadujeme otevřený dialog s politiky, ekologickými sdruženími a úřady. Cílů Zelené dohody – k nimž se Německo také zavázalo – lze dosáhnout pouze s námi, a ne proti nám!

KLAUS SCHNEIDER, PREZIDENT

NĚMECKÉHO SVAZU VINAŘŮ/12. 4. 2023/JS

Čína chce vstoupit do OIV

Francie podporuje členství Číny v OIV. Vyplývá to ze společného prohlášení čínského prezidenta Si Ťin-pchinga a francouzského prezidenta Emmanuela Macrona během jeho státní návštěvy Pekingu, informovala tisková agentura AgE. OIV oslaví v roce 2024 sté výročí svého založení, do té doby má být Čína zřejmě přijata jako 50. člen. Podle údajů OIV měla Čína v roce 2022 se 785 000 hektary třetí největší plochu vinic na světě. Z hlediska produkce vína se Čína v roce 2022 umístila na dvanáctém místě s celosvětovou produkcí 4,2 milionu hektolitřů. Zároveň je však největší producentkou zemí stolních hroznů a třetím největším světovým producentem rožinek. V roce 2022 se v Číně spotřebovalo 8,8 milionu litrů vína, což představuje v průměru 0,8 litru na obyvatele.

DDW/27. 4. 2023/JS

Komise nepovažuje za nutné jednat o irském značení alkoholu

Evropská komise nevidí důvod k přijetí opatření proti plánovanému irskému varovnému označování alkoholických nápojů. Uvádí se to v odpovědi Sandry Gallinaové, generální ředitelky DG Sante (Generální ředitelství pro zdraví a bezpečnost potravin), na dopis devíti členských států EU adresovaný Evropské komisi. V dopise adresovaném Komisi si Bulharsko, Česká republika, Francie, Řecko, Maďarsko, Itálie, Portugalsko, Slovensko a Španělsko stěžovaly na plánované varovné označení alkoholu v Irsku. Stěžovaly si, že irský plán ▶

není v souladu s vnitřním trhem EU a prá-
vem EU ve třech bodech:

- irský plán je v rozporu s harmonizací jednotného vnitřního trhu EU;
- stěžují si na riziko obchodní bariéry, neboť společnosti vyvážející do Irska by musely přizpůsobovat výrobky speciálně pro irský trh, což by pro ně snižovalo výhody společného vnitřního trhu a zároveň je to překážka vstupu na irský trh;
- plánovaná irská pravidla nejsou v souladu s pravidly EU pro obchodní úpravu a označování vín (směrnice (EU) 2021/2117).

Gallinaová se ve své odpovědi nezabývá žádnou z těchto námitek. Poukazuje na to, že základní pravidla pro označování alkoholických nápojů jsou již obsažena v zákonu o veřejném zdraví z roku 2018. Současný návrh je prováděcím aktem, který pouze definuje znění varování a upravuje formální podrobnosti. Vzhledem k neexistenci harmonizovaných pravidel na evropské úrovni mají členské státy široký prostor pro uvážení při určování úrovně ochrany zdraví, kterou je třeba zajistit, uvedla Gallinaová. Na základě těchto skutečností, uvedl Gallina, neměla Komise EU důvod na irské plány reagovat. V únoru Irsko oznámilo svá plánovaná nařízení Světové obchodní organizaci (WTO). Německý svaz vinařů sdílí kritické hodnocení irského návrhu, které devět členských států uvedlo ve svém dopise Evropské komisi. Vzhledem k tomu, že členské státy mají velkou volnost v označování alkoholických nápojů zdravotními varováními, dokud neexistuje nařízení EU, je podle jeho názoru vytvoření jednotného nařízení EU nezbytné.

DDW/30. 3. 2023/JS

Německo zvažuje omezení reklamy na alkoholické nápoje

Téměř tři z pěti dospělých obyvatel Německa (59 %) podporují přísný zákaz reklamy na alkohol, více než dvě třetiny dospělých podporuje zavedení výstražných označení na alkoholu, podobné zdravotním varováním na tabákových výrobcích. Vyplývá to z průzkumu, který zadal Burkhard Blienert, člen Sociálně demokratické strany (SPD), který od roku 2022 působí jako komisař pro omamné látky na federálním ministerstvu zdravotnictví v německé vládě. Blienert usiluje o přijetí legislativy, která by

vedla ke zrušení reklamy na alkoholické nápoje v televizi před 22:00 hod., k záka-
zu venkovní reklamy na místech navště-
vovaných dětmi a mládeží, a k zavedení opatření, která by zajistila, že alkoholické nápoje v supermarketech budou umístě-
vány pouze v uzavíratelných vitrínách.

ZDROJ: STÁLÉ ZASTOUPENÍ PK ČR

V BRUSELU, 9. 4. 2023

Belgie přijala federální pravidla zpřísňující prodej a marketing alkoholických nápojů s cílem podpořit zdraví obyvatel a zvýšit povědomí o nebezpečích spojených s nadměrnou spotřebou alkoholu

Belgie v uplynulém týdnu přijala federální pravidla zpřísňující prodej a marketing alkoholických nápojů s cílem podpořit zdraví obyvatel a zvýšit povědomí o nebezpečích spojených s nadměrnou spotřebou alkoholu. Federální plán obsahuje celkem 75 různých opatření založených na doporučeních Světové zdravotnické organizace a belgické Nejvyšší rady pro zdraví. Pravidla nově definují například prodej a dostupnost alkoholu, omezují ale i reklamu a marketing zaměřený na mladistvé a mladé dospělé (v Belgii je povolena konzumace nápojů s menším obsahem alkoholu od šestnácti let).

STÁLÉ ZASTOUPENÍ PK ČR V BRUSELU, 2. 4. 2023

Francie má pět nových PIWI-odrůd

Do oficiálního katalogu moštových odrůd byly zařazeny 3 odrůdy z VCR (Rauscedo) a 2 odrůdy Bouquet. Stalo se tak nařízením v Journal Officiel ze dne 18. března 2023, kterým ministerstvo zemědělství přidává odrůdy UD-31.125, UD-32.078, UD-55.100, Vidal, Coutia a Luminan na seznam klasifikovaných moštových odrůd révy. Za italskými odrůdami UD-31.125, UD-32.078 a UD-55.100 se skrývají Merlot Khorus, Cabernet Volos a Sauvignon Rytos. Francie neumožňuje vinařům tyto odrůdy pěstovat a prodávat pod původními názvy kvůli obavám ze záměny s tradičními odrůdami, přestože se Merlot Khorus italského nebo amerického původu velmi dobře prodává.

Od 18. března mohou tedy syndikáty jednotlivých AOC požádat o přidání těchto odrůd k jejich specifikacím pro přizpůsobení (VIFA) u INAO. Coutia a Luminan

jsou dvě bílé PIWI-odrůdy vyvinuté během 20 let práce v rámci programu Alain Bouquet ve spolupráci s Národním institutem pro výzkum zemědělství, potravin a životního prostředí (INRAE). Tyto odrůdy vykazují odolnost proti padlí a plísni révy a zdají se být vhodné pro výrobu destilátů. Starší Vidal je odolnější i vůči černé hnilobě. VCR stále čeká na konečné zařazení odrůd Kersus blanc, Pinot Iskra blanc, Volturnis noir a Pinot Kors noir, které jsou od roku 2020 k dispozici pro všechny vinaře v EU, kromě Francouzů.

VITISPHERE/MARION BAZIREAU/20. 3. 2023/JS

Calardis Musqué získal právní ochranu odrůdy

Institut Julia Kühna (JKI) oznámil, že jím vyšlechtěné odrůdě révy vinné Calardis Musqué byla udělena právní ochrana odrůdy. Calardis Musqué je odrůda révy vinné odolná vůči houbovým chorobám, která vznikla v Geilweilerohofu křížením odrůd Bacchus a Seyval blanc již v roce 1964. Kromě střední odolnosti proti padlí a plísni révy a plísni šedé má podle JKJ také vysokou odolnost proti černé hnilobě. Smyslově víno nabízí muškátový tón připomínající Tramín v kombinaci s exotickými vůněmi, jako je mango, mučenka, grapefruit a angrešt. Dostatek kyselin činí víno velmi přitažlivým. Calardis Musqué je kvůli zvýšené tvorbě zálistků a sklonu ke sprchávání poněkud náročnější na pěstování než ostatní nové odrůdy. Zvýšená pracnost a případně nižší výnos v závislosti na počasí jsou však podle JKJ odměněny trvale vysokou kvalitou vín.

Odrůda Calardis Musqué je v Německu povolena od roku 2021. Její název odkazuje na historický název pro Geilweilerohof, Calardiswilre. Odrůdová ochrana je výlučné právo srovnatelné s patentem a chrání duševní vlastnictví odrůd rostlin. Ochrana odrůd rostlin má za následek, že pouze držitel odrůdového práva nebo jeho právní nástupce je oprávněn uvádět na trh rozmnožovací materiál chráněné odrůdy pro obchodní účely.

DDW/27. 4. 2023/JS

Krizová destilace vín CHOP a CHZO ve Francii

Zatímco se čeká na rychlé rozhodnutí ministerstva o cenách za destilaci, vi- ▶

nařské odvětví stanovuje hlavní zásady pro rozdíly v kvalitě, ale stále se nemůže dohodnout na požadovaných cenách. Vinaři, kteří chtějí destilovat, zatím zůstávají v očekávání. Jedno je však jisté: ceny budou v porovnání s výrobními náklady nízké. Rychle je potřeba vyprázdnit skladové zásoby červených a růžových vín pomocí krizové destilace! To je zpráva, kterou vyslal odborný výbor pro víno FranceAgriMer ministerstvu zemědělství a Evropské komisi na zasedání dne 12. dubna. Cílem je zahájit fázi závazků do poloviny května, následovat vkladem závazků pálenicím, dodávkou vína do začátku září, aby bylo možné destilovat do poloviny září a podat žádost o proplacení v polovině září, aby byly evropské prostředky vyplaceny do poloviny října.

Pokud je potřeba urychlit zavedení systému destilace společná, názory na cenové otázky mezi jednotlivými segmenty (vína s CHOP, CHZO a vína bez zeměpisného označení) se nadále rozcházejí. Zatímco ministerstvo zemědělství musí rozhodovat na základě výpočtů tržních cen schválených Evropskou komisí, vinaři doufají, že cena bude odpovídat trhu. I když bude cena podhodnocena, stát nemůže odvětví dotovat. Za vína s CHZO byla původně požadována cena 75 €/hl, což je úroveň uvedená u vín s CHOP, nyní tedy chtějí minimální cenu 70 €/hl, přičemž uznávají rozdíl mezi CHZO a CHOP. Ale cena nesmí být pod touto hranicí. Vinaři z oblastí CHOP naopak požadují rozdíl 10 €/hl a poukazují na to, že hlavní CHOP, kterých se týká destilace – Bordeaux a Côtes du Rhône, mají téměř poloviční výnos než oblasti CHZO. Pokud jde o členění destilace podle kvality, odvětví se shodlo na tom, že bude stejný podíl objemu vína pro CHOP a CHZO a odpovídající podíl pro Vin de France (bez zeměpisného označení). Takže by to mohlo představovat 1,3 milionu hl pro CHOP, stejně tak pro CHZO a 400 000 hl pro Vin de France.

VITISPHERE/ALEXANDRE ABELLAN/13. 4. 2023/JS

Italské vinařství je ve světě stále úspěšné, ale musí řešit velké problémy

Italské vinice mají hodnotu 56,5 miliardy eur, přičemž hodnota na hektar činí 84 tisíc eur (2 mil. Kč), což je čtyřikrát více než průměrná zemědělská půda. Hodnota italského vína se v roce 2022

blížila 14 miliardám eur (335 mld. Kč). Vývoz narostl, v případě domácího prodeje přetrvávají potíže a pozitivní signály se objevují v prodeji v restauracích. Nejdůležitější ze všeho je výsledek vývozu, který vzrostl přibližně o 10 % na hodnotu 7,9 miliardy eur. Podle zemědělského svazu Coldiretti vinařství v Itálii zaměstnává přibližně 1,5 milionu lidí. Významnou roli přitom hrají vinařská družstva. Přibližně 70 % vín tvoří vína DOCG, DOC (CHOP) a IGT (CHZO), přičemž v Itálii je uznáno 332 sdružení DOC, 76 sdružení DOCG a 118 sdružení IGT, zatímco pouze zbývajících 30 % tvoří bývalá stolní vína.

A přesto samozřejmě ve vinařství nefunguje úplně všechno. Počínaje strukturou nákladů spojenou s nárůstem ceny některých surovin a také energií. Ale především kvůli pravidlům hry na trhu. Zrovnoprávnění vín s lihovinami, jak by si to přály některé evropské země, je objektivní hrozbou. Stejně jako normy pro obaly. Předpisy projednávané na evropské úrovni ukazují, že bez opodstatněného důvodu penalizují vinařské podniky a ignorují identitu, kterou obal má. Existují však i další problémy, například pro pěstitelé je to otázka pracovních sil pro příští sklizeň, chybí asi 20 tisíc osob.

WWW.DIFESAPOPOLO.IT/ANDREA ZAGHI/10. 4. 2023/JS

Sucho ve vinicích – problém moselských vinařů

Vinaři na dolním toku Mosely pocítují důsledky klimatických změn: hledají řešení, aby sucho na strmých vinicích dlouhodobě neohrozilo jejich existenci. Sucho poškozuje révu na strmých svazích dolní Mosely v některých případech tak silně, že může v nejhorším případě uhynout. Nedostatek vody navíc snižuje vitalitu rostlin. Ty pak nemají dostatečnou odolnost proti chorobám. Navíc se půda po vyschnutí stává tvrdou jako kámen, jakmile opět vydatně zaprší, voda se do půdy nemůže vsakovat dostatečně rychle a nerušeně odtéká do údolí.

Vinaři by si přáli větší podporu státu v boji proti suchu. Jinak se podle něj může stát, že vinařství na Mosele přestane být dlouhodobě rentabilní a bude ohroženo. Tento problém si uvědomuje i (DLR) Mosel. Sucho snižuje výnosy na vinicích a může se projevit i na kvalitě. Vinaři mají kvůli nedostatku vody hodně práce a musí také investovat spoustu peněz. DLR také navrhuje, aby vinaři

spojili své síly a vybudovali na svých vinicích zásobní nádrže. V zimě by se v nich mohla shromažďovat dešťová voda, která by se v létě využívala k zavlažování. Do těchto nádrží by se také mohla v zimě, kdy je hladina vody v řece nejvyšší, přecerpávat voda z řek. Podle Svazu zemědělců a vinařů Porýní-Falc v Koblenzi to vinaři sami nezvládnou, nesmí zůstat s opatřeními sami.

VYSÍLÁNÍ 11. 4. 2023, 16:00 UHR/POŘAD AM NACHMITTAG/SWR4 RHEINLAND-PFALZ/JS

V Nizozemsku vzniká nové CHOP „Schouwen-Duiveland“

V Úředním věstníku Evropské unie C 129 ze dne 13. 4. 2023 byla zveřejněna žádost o vznik nového CHOP pro bílé tiché a šumivé víno. Oblast tvoří ostrov Schouwen-Duiveland s celkovou plochou 48 800 ha. Víno se bude získávat ze sedmi bílých odrůd, z toho jsou dvě PIWI: Cabernet blanc a Sauvignier gris. Maximální výnos může být 75 hl/ha, minimální skutečný obsah alkoholu ve víně 11,5 až 12 % obj., podle druhu vína.

ÚŘEDNÍ VĚSTNÍK EU C 129 ZE DNE 13. 4. 2023/JS

Rozšíření AOC Médoc

Rozšíření specifikací označení AOC Médoc na bílá vína, přijatý 30. března 2023 na valné hromadě v Cissac-Médoc (Gironde), bude navrženo regionálnímu a národnímu výboru Národního institutu pro původ a kvalitu (INAO). Seznam odrůd navržený pro bílý Médoc je dokladem práce na syntéze minulosti, současnosti a budoucnosti. Na jedné straně jsou zde tradiční hlavní bordeauxské odrůdy (Muscadelle, Semillon, Sauvignon blanc a gris) a na straně druhé experimentální odrůdy odolné vůči houbovým chorobám (PIWI) nebo klimatickým změnám (Floréal, Sauvignac, Sauvignier gris, Alvarinho, Lilliorila a Voltis), které nesmí přesáhnout 5 % plochy a 10 % v cuvée. A mezi nimi se nacházejí doplňkové odrůdy, které jsou přinejmenším neobvyklé: Chardonnay, Chenin, Gros Manseng a Viognier. Jedná se o odrůdy apelací Burgundska, údolí Loiry a údolí Rhóny.

Zachovány zůstávají stejné výnosy a hustota výsadby jako u červených vín, tj. maximálně 55 hl/ha a minimálně 6 500 keřů/ha. Specifikem je, že nejméně 30 % ▶

vína bude zrát v sudech. Při slepé degustaci byla všechna vína, která neviděla dřevo, komisí degustátorů (výrobců, obchodníků a poradců) klasifikována jako typická pro Bordeaux, a nikoli pro Médoc. V době, kdy se červená vína z Bordeaux potýkají s problémy, umožní vytvoření nové identity pro bílá vína odlišit Médoc.

VITISPHERE/ALEXANDRE ABELLAN/31. 3. 2023/JS

D.O. Cava zvyšuje vývoz

Podle zprávy o vývozu vína D.O. (CHOP) Cava za rok 2022 zaznamenalo víno tohoto původu výrazný nárůst. Celkový prodej se oproti roku 2021 zvýšil o 4,58 % na 249,1 mil. lahví, lví podíl na tom má exportní kanál s 69 %. Vítězem dovozu je Německo s plusem 2,2 %, následují USA, Belgie a Velká Británie. Poprvé získalo páté místo Švédsko s nárůstem o zhruba 35 %. Na domácím trhu dokázala Cava zvýšit svůj prodej o přibližně 13 % a dosáhla objemu 77,8 milionu lahví. Tahounem byl maloobchod s nárůstem o 32,3 % v hodnotě a 30,4 % v objemu. Nejúspěšnější kategorií byla Guarda Superior, která musí být od roku 2025 stoprocentně ekologická. S nárůstem o 40,7 % oproti roku 2021 dosáhla celkového objemu zhruba 32 mil. lahví.

Celkově se počet výrobců Cavy snížil z 266 v roce 2009 na 206 (2022). Počet výrobců základního vína se rovněž snížil ze 164 v roce 2009 na 144 v roce 2022. Bílá Cava tvořila 90 % objemu a růžová 10 %. Celkově se 12,5 % vín Cava vyrábí ekologicky.

WEINWIRTSCHAFT/5. 4. 2023/JS

Brzká sklizeň 2022 a menší výnos v Bordeaux

V důsledku průměrně vysokých teplot a sucha zaznamenalo Bordeaux v roce 2022 historicky brzkou sklizeň. Již třetí rok po sobě je objem sklizně v Bordeaux nižší než desetiletý průměr. Objem vín s označením AOC v roce 2022 je o 11 % a 4,1 milionu hektolitrů nižší než průměr, který činí 4,5 milionu hektolitrů. Pro srovnání, ročník 2021 měl objem 3,77 milionu hektolitrů. Ročník 2017 byl s pouhými 3,5 miliony hektolitrů sklizní nejmenší a v roce 2016 bylo s 5,77 miliony hektolitrů sklizeno nejvíce hroznů za posledních deset let.

Podle Meziprofesní rady pro víno v Bordeaux (CIVB) začala sklizeň o 15 až 20 dní dříve než tradičně. První vinaři zahájili sklizeň 16. srpna pro crémanty a suchá bílá vína. Od 26. srpna byly sklizeny první hrozny pro růžové víno. V polovině srpna začalo pršet, což zvýšilo objem bobulí a vedlo k vyšším výnosům. Kolem 1. září začala sklizeň červeného vína Merlot. Podmínky od konce září do konce října přály tvorbě botrytidy. Vliv množství a kvality sklizně na cenu ročníku 2022 se teprve ukáže. Letos se od 24. do 27. dubna do prestižního francouzského regionu opět sjedou vinařští odborníci a odborní novináři z celého světa, aby nový ročník podrobili prvnímu zkoumání.

WEINWIRTSCHAFT/6. 4. 2023/JS

Nadprůměrná sklizeň v Německu v roce 2022

V roce 2022 se v Německu vyrobilo 8,94 milionu hektolitrů vína a moštu. Podle údajů Spolkového statistického úřadu (Destatis) tak byla produkce vína a moštu o 6 %, resp. 491 800 hektolitrů (65 % celé produkce ČR) vyšší než v předchozím roce. V porovnání s průměrem let 2016 až 2021 bylo vyrobeno o 3,5 procenta více vína a moštu (+304 600 hektolitrů). Dvě třetiny (66 %) vín vyrobených v roce 2022 tvořila bílá vína, jednu třetinu (34 %) červená vína (včetně růžového vína a klaretu).

Z celkové produkce vína a moštu v roce 2022 činil podíl vína s přívlastkem 21 % (1,90 milionu hektolitrů). Tento podíl byl výrazně vyšší než v roce 2021, kdy bylo možné 15 % vyrobeného vína zpracovat na predikátní víno. V roce 2022 bylo vyrobeno také 6,72 milionu hektolitrů jaskoňního vína (75 %) a 316 100 hektolitrů zemského vína (4 %). Téměř polovina německého vína pochází z Falce a Porýní. Vinařský rok 2022 se vyznačoval dlouhým obdobím sucha v létě, na mladých vinicích nebo na lokalitách s nízkou kapacitou zásob vody vedlo sucho ke ztrátám na výnosech, pokud nebylo možné zavlažovat. Starší vinice se se suchem vyrovnaly poměrně dobře díky svým hlubokým kořenům. Suché léto vedlo k nízkému napadení houbovými chorobami, a mělo tak pozitivní vliv na zdravotní stav hroznů. V roce 2022 se nevyskytly rozsáhlé jarní mrazy ani větší bouřky s krupobitím. Více srážek krátce před sklizní způsobilo, že výnosy hroznů vzrostly.

DDW/27.03.23/JS

Vyšší zisk vinařských podniků v Německu

Průměrný příjem zemědělských podniků se v hospodářském roce 2021/22 vyvíjel výrazně pozitivně, oznámilo Spolkové ministerstvo zemědělství (BMEL). Příjem na pracovníka v průměru všech typů zemědělských podniků se ve srovnání s předchozím hospodářským rokem zvýšil o 32 % na přibližně 43 500 eur. To je zdaleka nejvyšší průměrný výsledek v rámci posledních deseti hospodářských let. Důvodem pozitivního vývoje příjmů byl rychlý růst cen mnoha zemědělských produktů od druhé poloviny roku 2021, který podle BMEL kompenzoval výrazně vyšší ceny vstupů.

Pozitivní vývoj zisku a příjmů podle zprávy nadále zaznamenaly také vinařské podniky, které tvoří v Německu 4,3 % zemědělských podniků s plným pracovním úvazkem. S nárůstem o 10,7 % se průměrný zisk zvýšil na zhruba 85 243 eur a průměrný příjem o 9 % na přibližně 39 000 eur na pracovníka. Pozitivní vývoj příjmů byl zaznamenán u podniků ve všech vinařských oblastech. Nejvyššího zisku dosáhly podniky v Porýní-Hesensku a ve Falci s průměrnou hodnotou 117 665 eur a 101 998 eur na vinařský podnik. Nejvyšších příjmů dosáhly podniky ve vinařské oblasti Mosela s průměrnou hodnotou 47 192 eur na pracovníka. Na posledním místě se umístily vinařské podniky ve Württembersku se ziskem 53 699 eur/podnik a příjmem 31 566 eur/pracovník.

DDW/27. 4. 2023/JS

Masi vyvíjí lehkou láhev

Kótovaná italská vinařská společnost Masi z Valpolicella si nechala vyvinout vlastní láhev. „Bottiglia Masi“ vznikla ve spolupráci s architektem a designérem Pierem Lissonim a vyrábí se ve sklárně Verallia. Výrobci Amarone chtěli vytvořit lehkou, tj. udržitelnější láhev, která by zároveň splňovala vysoké nároky na estetiku a design. Výsledkem je láhev se štíhlým hrdlem, která má menší dopad na životní prostředí. Láhev Masi váží o 33 % méně než standardní skleněné láhve na trhu pro podobné víno. Snížení množství skla znamená snížení množství surovin použitých při výrobě a snížení spotřeby energie potřebné na zpracování, přepravu a skladování. Láhev je vyhrazena pro řadu ekologických vín ▶

Fresco di Masi. Podle společnosti Masi bylo při výrobě vynecháno vše nadbytečné, což společnost uvádí i o svých bio vínech. Masi spolupracuje již 30 let se sklárnou Verallia, která poprvé vyrobila takto lehkou láhev.

DDW/23. 3. 2023/JS

Nedostatek skleněných lahví ve Francii

Ve vinařském odvětví narůstá nespokojenost s podmínkami zásobování skleněnými lahvemi. Mnoho vinařů hlásí, že mají problémy s balením svých vín včas, protože nemají k dispozici lahve. Ani objednávky přijaté měsíce předem však nemohou zaručit lahve nebo jejich ceny. „Objednáváme, ale cenu neznáme: je to všechno v mlze,“ říká François Koch. Když vidí, že nabídka alsaských fléten se ztenčuje, přemýšlí nyní vinař, zda se vrátit k zálohovému systému, protože se znovu rozjíždí síť recyklace lahví. V tomto napjatém kontextu má naštěstí klasickou láhev. Mezi lednem 2022 a lednem 2023 se ceny zdvojnásobily. Ale Ukrajina nemůže být jediným důvodem růstu cen.

Sklárny tvrdí, že není možné dodat dvě palety, ale že je možné poslat celý nákladní vůz. Ceny na rok 2023 byly známy až na samém konci roku 2022. „Sklárny potřebovaly čas na vzájemné konzultace mezi třemi velkými průmyslníky, kteří monopolně ovládají celé odvětví“ načrtává vinař z Bordeaux s odkazem na žádosti o šetření sklářského průmyslu ohledně možných dohod o cenách. Myšlenka obchodní optimalizace nerovnováhy mezi nabídkou a poptávkou se prosazuje i ve vinařství, protože sklářská skupina Verallia zveřejnila v polovině února své finanční výsledky za loňský rok: obrat 3,35 miliardy eur (+25,3 %) a nárůst čistého zisku na 356 milionů eur (+42,7 %). Vinaři byli podvedeni a zaplatili to. Skláři zvýšili své ceny a těžili z inflačního trendu.

VITISPHERE/ALEXANDRE ABELLAN/13. 3. 2023/JS

Představení prvního vinohradnického traktoru s vodíkovým pohonem

TRAXX Concept H2 je název prvního vinařského traktoru na světě, který

jezdí a pracuje výhradně na vodík. Bezemisní alternativa k dieselovým traktorům pochází z Francie a v současné době se tam testuje na vybraných vinicích. Na světové výstavě FIRA 2023, přední světové výstavě inovací v oblasti automatizace a robotiky v zemědělství ve francouzském Toulouse, představila francouzská společnost Exxact Robotics první traktor na světě poháněný vodíkem. Traktor s nulovými emisemi je vybaven výkonným palivovým článkem a vysoce výkonnými bateriemi, které poskytují výkon až 35 kW. Dvě nádrže pojmu až 9 kg vodíku, což traktoru umožňuje pracovat až dvanáct hodin v kuse. Podle výrobce je vodíkový pohon nejen bezemisní, ale také výrazně tišší než konvenční traktory. Traktor je však výrazně těžší než dieselové verze. TRAXX Concept H2 je v současné době ve fázi prototypu. Během letošní vegetační sezóny bude testována bezpečnost, uživatelská přívětivost a možnosti tankování, aby mohl být traktor uveden na trh v příštích dvou až třech letech.

DER WINZER/23. 3. 2023/JS

Francie: 1 400 koz pustoší vinice v Corbières

Frédéric Rouanet, předseda organizace vinařů z Aude, je stejně jako jeho kolegové rozzlobený: „Už sežraly první výhonky a brzy přejdou na letorosty a hrozny. Takhle to trvá už tři roky, už to nemůžeme vydržet!“ Rouanet a jeho kolegové vinaři tvrdí, že jsou připraveni „postřílet hordu koz“, které opustila jejich majitelka, „žena z Paříže, která začala chovat kozy v Domaine de Taura v Saint-André-de-Roquelongue“. Dne 20. března Rouanet opět upozornil média na Château Gléon ve Ville-sèque-des-Corbières, kde kozy skáčou přes elektrické dráty, které majitel instaloval na ochranu svých vinic. Stádo, které je součástí iniciativy pastevního chovu, se od roku 2016 vymklo kontrole a rozrostlo se z 80 na 1 400 koz. Ničí vinice a potenciálně by mohly způsobit dopravní nehody v okruhu 10 km od farmy. V květnu 2022 jejich majitelka slíbila, že nad kozami znovu získá kontrolu, a shromáždila 45 tisíc podpisů pod petici za jejich záchranu před eutanazií. Nic však neudělala a situace se stále zhoršuje.

VITISPHERE/29. 3. 2023/JS

Španělsko: Osmnáctipatrový sklep pro 130 000 bariků

Ve Valdepeñas v Kastilii-La Mancha ve Španělsku dokončila vinařská skupina Félix Solís Avantis nejmodernější, plně automatizovaný vinný sklep, který v 18 patrech pojme přibližně 130 000 bariků. Podle vinařské skupiny Félix Solís je nová plně automatizovaná skladovací hala nejmodernějším vinným sklepem na světě a stála přibližně 70 milionů eur. Díky četným automatickým procesům se počet pracovníků, které bude nové vinařství potřebovat, snížil na dva, informují mezinárodní média. Budova je vybavena nejmodernějšími senzory pro regulaci kvality a teploty vzduchu a je napájena solárními panely.

DER WINZER/11. 4. 2023/JS

Britský projekt na vývoj robotického sklízecího systému pro rajčata a jahody

Britská vláda finančně podpořila projekt Agri-OpenCore vedený producentem potravin APS Produce. Projekt se zaměřuje na vývoj komerčních robotických systémů pro sklizeň rajčat a jahod a klade si za cíl dosáhnout stejné rychlosti sběru a nákladů, jaké mají lidé. Nový projekt má řešit akutní nedostatek sezónní pracovní síly v britském ovocnářském sektoru.

Výzkumníci se snaží vývoj maximálně urychlit, ale zatím neexistuje žádný robotický sklízecí systém, jehož rychlost by se vyrovnala lidskému sběru. V roce 2022 přitom v Británii z důvodu nedostatku pracovních sil zůstalo nesklizeno velké množství plodin, což vedlo k velkému plýtvání.

V rámci projektu Agri-OpenCore, za nímž stojí řada zemědělských technologických společností a univerzit, vznikne první otevřená vývojová platforma pro robotickou sklizeň na světě. V rámci platformy bude zprostředkovan standardizovaný přístup k základnímu robotickému softwaru a hardwarovým komponentům, což umožní rychlou adaptaci v průmyslu a akademické sféře. Výzkumníci doufají, že projekt povede k rychlejšímu využití dostatečně spolehlivé robotické technologie v zemědělství.

PAUL WILKINS A TIBOR ANGYAL, MÍSTNÍ ZÁSTUPCI ČR PRO AGRO-POTRAVINÁŘSTVÍ, VELVYSLANECTVÍ ČR V LONDÝNĚ, E-MAIL: UKTRADE@MZE.CZ - KOMUNIKACE V ANGLIČTINĚ, 3. 4. 2023